

A black and white photograph of a residential street. In the foreground, a person is walking towards the camera. The street is lined with terraced houses. The text 'Rijen Zuid, voorwaarts mars!' is overlaid on the image in a light blue color, repeated five times.

Rijen Zuid,
voorwaarts
mars!
Rijen Zuid,
voorwaarts
mars!
Rijen Zuid,
voorwaarts
mars!
Rijen Zuid,
voorwaarts
mars!
Rijen Zuid,
voorwaarts
mars!

Rijen Zuid,
voorwaarts
mars!
.....

Avondvierdaagse met
meester Voorbach.



Rijen Zuid,
voorwaarts
mars!

Rijen Zuid,
voorwaarts
mars!

Rijen Zuid is een klein, groen, ruim opgezet buurtje tussen de Oude Bredaseweg en het spoor. Kleine huizen, maar wát een tuinen én je loopt zo de bossen in voor een eindeloze wandeling richting Dorst en Oosterhout. Geen wonder dat hier zoveel honden wonen!

Leystromen is eigenaar van 160 woningen in Rijen Zuid, het overgrote deel van de militaire buurt. De woningen zijn in 1952 opgeleverd. Typisch voor woningbouw in die tijd was het ontwerp volgens de Wijkgedachte, de wijk als een mini-dorp. Kenmerk daarvan is dat een wijk opgezet wordt rond een centraal punt. In grotere wijken een kerk, school, of winkelcentrumpje, maar in dit geval is de wijk opgebouwd rond de centrale structuur van de open pleintjes en grasveldjes. Legendarisch zijn de verschillende kleuren dakpannen die de status van de bewoners aangaven toen het nog een militaire buurt was. De huizen met grijsblauwe pannen — Saksen

Weimarstraat, Julianastraat en eerste stuk Karel Doormanstraat – waren officierswoningen en de rest, met de rode pannen, soldatenwoningen, een slag kleiner natuurlijk.

Je treft nog mensen in de buurt die destijds al bij de oplevering waren. Inmiddels zijn we bijna 70 jaar verder. De huizen hebben in 1985 de laatste grote opknopbeurt gehad. Er was een Katholiek Militair Tehuis in de jaren van Aalmoezenier Fritschy, dat als buurthuis diende. Later een heel actieve buurtvereniging met maar liefst 168 betalende leden en heel goede contacten met gemeente en Leystromen.

Leystromen, letterlijk de buurman van de militaire wijk, is na vele interne veranderingen het contact met de buurt kwijtgeraakt. De wijk is toe aan een grondige opknopbeurt. Voordat Leystromen samen met de Gemeente Gilze en Rijen plannen gaat maken, wil ze eerst weten hoe de bewoners

de buurt beleven en de toekomst voor de buurt zien. Op basis daarvan kan Leystromen de richting van de plannen bepalen en die samen met de buurtbewoners uitwerken. Hoog tijd voor een nieuwe kennismaking met de burens!

Daarom liet Leystromen in april 2019 alle bewoners weten dat zij een tijdelijk inloophuis in de buurt zou betrekken om bewoners te spreken. Ook vroeg ze ons, An en Liesbeth van B-in motion, buurtbewoners te spreken en op basis van de informatie een bewonersadvies te schrijven.

De militaire wijk ontving ons heel gastvrij. Overal waar we kwamen waren we meer dan welkom en kregen we ieders verhaal te horen. Hieronder het verslag. We beginnen met het verhaal van de buurt. Dan zoomen we in op de veranderingen in de buurt en hoe de bewoners daar tegenaan kijken.

We hebben het over de huizen, de openbare ruimte, de contacten in de buurt en de ideeën voor de toekomst. Tenslotte zoeken we naar de gemeenschappelijke delers in een aantal conclusies en doen we aanbevelingen aan Leystromen en aan de bewoners om samen aan de slag te gaan. Want niet alleen Leystromen moet aan de bak, de bewoners zelf zouden ook weer in beweging kunnen komen.

Hoog tijd dat er weer eens iets gebeurt in de militaire buurt, kom op

**Rijen Zuid,
voorwaarts
mars!**

.....

Rijen Zuid,
voorwaarts
mars!
.....



Luchtfoto uit 1962.

De
bewoners van
Rijen Zuid



Olaf



Willemijn



Corrie



Mahmout en Malak



Rob



Astrid



Jan en Nettie



Kelly, Kevin en Debby



Amanda



De militaire wijk

In vogelvlucht

Tegenover de vliegbasis, tussen de Bredase weg en het spoor en toch hebben we in al die gesprekken niemand horen klagen over vliegtuigen of treinen. Het grootste deel van de bewoners woont al langer dan 5 jaar in de buurt. 25% zelfs langer dan 32 jaar. Ze zijn aan het geluid helemaal gewend. We komen aardig wat mensen tegen die er vanaf het eerste uur bij zijn of zelfs nog als kind in de Duitse bunkerwoningen op het huidige Atalanta hebben gewoond. Die werden gesloopt voor nieuwbouw en een aantal van de bewoners zijn toen naar de militaire wijk verhuisd. Eén van de bunkerwoningen is blijven staan, de Witlox woning.

Astrid: *‘We kwamen uit Den Haag en als mijn man 4 jaar bijtekende bij defensie kregen we een huis. Dat was natuurlijk welkom.’*

Corrie: *‘De eigenaar van de frietkiosk was de bakker, ‘T Hoekske werd gebruikt voor trouwerijen. En mijn man ontmoette ik in het café tijdens de kermis. We zijn 64 jaar getrouwd geweest.’*

Majoor aalmoezenier Th Fritschy was sinds 1955 gangmaker in de buurt. Hij had zulke grote handen dat hij er mee kon tafeltennissen. Hij zette het KMT (Katholiek Militair Tehuis) op, organiseerde Klein Bethlehem met Kerstmis, de nachtmis midden in de nacht, buiten met levende dieren, figuranten uit de buurt bij de stal en tribunes. Toen de beelden kapot gemaakt zijn kwam daar een eind aan. Zondags kon je voor twee kwartjes als kind meedoen met de bingo in het KMT. Mét limonade en alléén voor katholieke kinderen. Hij was ook maatschappelijk werker voor de buurtbewoners. Bij één van de bewoners kwam hij zo vaak dat het gerucht ging dat ze een relatie hadden. Het was gezellig bij het Koninklijk Militair Tehuis. Elke zondag werd de klok geluid en er brandde een eeuwig durend petroleumlampje. Er waren een ‘vader en moeder’ die het KMT op orde hielden. De man was kok op de vliegbasis.

Zijn vrouw zei: ‘Harry we gaan in dat KMT werken want daar staat een schone stofzuiger.’

Er heerste een streng regime in de wijk. Je werd door de onderofficieren erop aangesproken als je niet op maandag de was deed. Er werd verwacht dat je salueerde als je een meerdere tegenkwam. We spreken een militair die in het ontvangstcomité van koningin Juliana zat. Moest hij wel eerst naar huis om zijn bakkebaarden af te scheren.

In de huizen die mensen nu wel erg klein vinden, woonden grote gezinnen. De kinderen speelden de hele dag buiten, zaten altijd in de bossen en in de tuin hielden mensen varkens en kippen, er was ruimte genoeg. De kinderen gingen vanaf 1954 naar de van Helsdingenschool. Een basisschool met een voor die tijd uniek concept: protestantse en katholieke kinderen gingen onder één dak naar school. Ze werden streng gescheiden gehouden, met een doorgetrokken streep op de speelplaats waar je niet overheen mocht.

Corrie werkte 17 jaar als schoonmaakster op de van Helsdingenschool, aan de katholieke kant: ‘Mijn zoon kon niet naar de katholieke school omdat die vol was. Hij mocht alleen naar het protestantse gedeelte als hij het ‘Onze Vader’ uit zijn hoofd kon. Dat was in 1965.’

Het stuk bos waar de kinderen van Rijen Zuid speelden werd ingenomen door de ‘kakkers’ van Atalanta. Bewoners hebben nog actie gevoerd om de bouw tegen te houden. Ze wisten dat daar afval uit de leerlooierijen werd gedumpt maar het bleek na onderzoek niet gevaarlijk. Geleidelijk vertrokken de militairen en daar kwamen in de jaren ‘70 vooral Turken voor in de plaats. Zij werkten in de leerlooierijen. De militaire wijk werd ‘Klein Turkije’ genoemd, maar het samenleven met hen ging goed. De mensen hielpen elkaar.

De van Helsdingenschool werd Turks ontmoetingscentrum en postduivenclub. De Turkse gemeenschap kreeg een nieuw ontmoetingscentrum achter het terrein van Leystromen. In 2011 brandde het af en werd niet meer herbouwd. De latere school de Spie werd in 2008 gesloten en in 2014 gesloopt vanwege het afnemend aantal kinderen en dat is een groot gemis gebleven. De bewoners missen nu nog het gekakel van de kinderen tijdens het buitenspelen en overblijven.

De bewonersvereniging

In de jaren '80 en '90 was er een bewonersvereniging actief in de buurt.

Christ: *'Jan en ik gingen altijd samen op pad. In het begin deed niemand mee. Maar na een tijdje hadden we een buurtvereniging met 168 leden. Wij zijn echt met die wijk bezig geweest en dingen veranderden in positieve zin. We maakten een plan, werkten goed samen met gemeente en woningcorporatie. Zorgden dat mensen aangesproken werden, beschermden het groen, hebben speeltoestellen uitgekozen met de bewoners. We gingen persoonlijk langs de deuren om de contributie op te halen. Dan kwamen ook de verhalen los en wisten we wat er speelde achter al die voordeuren.'*

Johan: *'Ik zorgde voor het buurtkrantje. Alle ondernemers en winkeliers deden daaraan mee. We gingen paaseieren zoeken, vierden Sinterklaas in de buurt, organiseerden droppings, fietstochten. Maar de belangstelling werd steeds minder en toen er te weinig deelnemers op de activiteiten af kwamen zijn we er mee gestopt.'*

Mensen bij Leystromen veranderden van positie, er kwamen fusies. Bewoners kregen geen gehoor meer. De gemeente beloofde zaken die ze niet waarmaakte. Later hebben andere bewoners nog een poging gedaan om een bewonerscommissie op te zetten.

Elsbeth was één van de aanjagers. *'Ik heb van alles geprobeerd, van plantjes zetten en buitenspelen tot het organiseren van een clown. De plantjes werden door kinderen uit de grond getrokken en ouders zeiden er niks van. Er kwam een handjevol mensen op de activiteiten af. Er is geen gezamenlijkheid in de buurt.'*

Christ: *'Je hebt de bewoners nodig, samen met gemeente en woningbouw om de wijk netjes te houden. Nu zijn er stortplaatsen tegen Atalanta, overal illegale uitbouwen maar op meldingen wordt niet gereageerd. In de tijd dat we goed konden overleggen werd er meteen gereageerd.'*

Buurt vol import Rijenaren

De bewoners van het eerste uur kwamen naar Rijen voor de vliegbasis. Daarna de eerste generatie arbeidsmigranten, alleenstaanden die van overal uit een moeilijke situatie in de wijk gekomen zijn en de nieuwkomers jonge starters, of mensen die uit een crisissituatie in de wijk terecht gekomen zijn. We treffen ook behoorlijk wat jonge mensen die als kind opgroeiden in de wijk en zich inmiddels zelf met of zonder gezin gesetteld hebben in de buurt.

Het imago van Rijen Zuid werd er in de loop der jaren niet beter op. De grotendeels sociale huurwoningen zijn goedkoop en dus ideaal voor mensen met een heel kleine beurs, alleenstaanden en mensen met een uitkering. Een tiental woningen zijn verkocht. Dus zou je denken, groot verloop in de wijk. Maar dat is dus niet waar. Bijna driekwart van de bewoners woont er langer dan 5 jaar en meer dan de helft van de bewoners langer dan 10 jaar. Ze hebben het er reuze naar hun zin. Bijna niemand die we spreken wil er weg. ‘Alleen tussen zes planken’ is een veel gehoorde opmerking. Het is een groene wijk met veel speelterreinen voor de kinderen. Het ligt aan de rand van het bos en je kan er prima je hond uitlaten en wandelen. De huizen zijn niet groot maar hebben grote achtertuinen. De winkels zijn dichtbij. Meer faciliteiten zijn niet echt nodig.

De bewoners zijn op zichzelf, in positieve zin. Je kunt wel zeggen dat er een aantal verschillende leefwerelden zijn in de buurt, die met elkaar in de buurt wonen, maar weinig tot niets met elkaar te maken hebben.

De oude bewoners hebben contact met elkaar, de Turkse migranten kennen elkaar allemaal. Een klein groepje nieuwe bewoners doet zijn best om het gezellig te maken op straat. Kinderen spelen op het plein, ze maken er een feestje van. Maar ja, daar zitten de burens dan weer niet op te wachten.

De veranderingen zijn heel geleidelijk gegaan maar ineens viel het de bewoners op. Er was geen overleg meer met gemeente of Leystromen vanuit de buurt, het groen wordt niet bijgehouden, de huizen beginnen af te takelen, nieuwe bewoners laten klike's in de voortuin staan, de voortuintjes worden niet meer bijgehouden.

Meram: *‘Mijn vader ging laatst met zijn Turkse vrienden een kopje koffie drinken bij de hockey-club. Er kwam niemand vragen wat ze wilden drinken. Toen gingen ze het aan de bar vragen. Ze kregen niks omdat ze geen lid van de club waren. Ik hoorde vroeger wel dat mensen zeiden dat het hier een Turkenwijk was maar dat hebben wij zelf niet zo gemerkt. Pas toen de stroom vluchtelingen op gang kwam werd er echt anders naar ons gekeken. Wij zijn vaak bij de moskee. Mensen denken dan, ‘werken die niet?’ Maar veel van de migranten werken in ploegendiensten, ‘s nachts en gaan tussendoor naar de moskee. Turkse mensen hebben vaak een eigen huis, die werken juist graag.’*

Willem: *‘Ik woonde elders in Rijen, had een eigen bedrijf. Dat ging failliet en zo ben ik in Rijen Zuid terecht gekomen. De wijk is weer wat opgekrabbeld uit het dal, het gaat nu wat beter.’*

Wiltine: *‘Vroeger zeiden ze al, oei, wonen jullie in Rijen Zuid? Ik heb nooit problemen gehad. Je ziet wel dat de buurt achteruit gaat. Ik ben zelf min of meer toevallig in een woning in de buurt terecht gekomen, maar vind het een heel fijn huis!*

Astrid: *‘Er wonen hier veel alleenstaanden en ouderen. Ze verliezen het contact. Vroeger was het een gezellige wijk, zat je samen op straat, dat doen de ouderen niet meer. Ik voel me hier wel veilig.’*

Rijen Zuid heeft in Gert de ideale facebookbeheerder gevonden. Elke dag zet hij een post op Rijen Zuid, gezellige berichten of foto's uit de oude doos. De keurige straatjes van vroeger, iedereen dezelfde gordijntjes en strakke tuintjes. Die tijd is echt voorbij.

Eén stuk van de wijk is vernieuwd. Vooraan in de Karel Doormanstraat staat een rijtje nieuwbouwhuizen. Deze zijn van een particulier die ze verhuurt. De bewoners hebben veel contact met elkaar. Ze zorgen samen voor de groenstrook aan de voorkant en de brandgang. De eigenaar vindt het belangrijk dat het netjes blijft en komt zelf meehelpen.

Bij onze bezoeken in de wijk viel het ons op dat er heel wat adressen zijn die wel een steuntje in de rug kunnen gebruiken. Mensen die alleen zijn, niet zo goed weten wat ze met hun tijd moeten doen en graag weer actief willen zijn. Ze worden belemmerd door allerlei omstandigheden. Armoede is een groot probleem. Een gesprek met Lenneke van de gemeente leert dat de helft van de gebruikers van de Voedselbank in Rijen Zuid wonen. Hoe kan het zover gekomen zijn?

Buurtgevoel

De bewoners voelen zich ondanks alles thuis in de buurt en hebben contact met de burens of gelijkgestemden. Het is geen buurt waar gezamenlijke activiteiten worden omarmd.

De vraag is of dat iets van de laatste jaren is en mede door de achteruitgang komt, of is het nooit anders geweest? Het lijkt een beetje dubbel, want heel veel bewoners geven aan graag mee te willen praten over de toekomstplannen en zouden best mee willen doen als er iets wordt georganiseerd om de buurt op te knappen.

Debby en Kelly: ‘Wij organiseren weer een buurtfeest op het Willem I plein. We krijgen wat subsidie en iedereen legt in. Dan hebben we een tent en muziek en er komen altijd buurtbewoners die je anders niet spreekt.

Het buurtfeest op het Willem I plein is zo'n voorbeeld van een buurtactiviteit waar een deel van de mensen graag heen gaat en anderen ver vandaan blijven. Er zijn tegenstrijdige geluiden. Bewoners missen het sociale contact op straat, voor in de tuin met elkaar. Maar waar dat wel gebeurt ervaren bewoners dat als overlast. Want het is me een divers gezelschap daar in Rijen Zuid. Oudere bewoners die als militair in de buurt zijn komen wonen maar ook een jonge moeder die in de wijk een nieuwe start maakt met haar vier zonen, bewoners met bijzondere talenten: Een bordurende hofmeester, een tattoo-artist, een 76-jarige balletlerares, fanatiek schakende kinderen uit een Syrisch gezin, een roofvogel-trainer. Vanaf het prille begin een wijk van import. Militairen, migranten, mensen die van elders komen of huis en haard kwijtraakten.

Elsbeth: *'Ik kwam hier, was alles kwijt en accepteerde ieder woningaanbod. Ik vind het een groot voordeel om vlakbij het station te wonen. De bossen, die helemaal doorlopen tot Dorst en Oosterhout, dat is fijn.'*

Astrid: *'We wonen hier heel graag, wil nergens anders wonen. Vroeger toen de kinderen op school zaten hadden we veel contact in de buurt, maar dat is veel minder geworden. Mensen zijn druk, weinig thuis, de kinderen de deur uit. Het is een natuurlijk proces.'*

Jan: *'De kinderen konden heerlijk boomhutten bouwen en voetballen. Spijkers en een hamer mee. Ik ging altijd even kijken als ik de hond ging uitlaten. Op een gegeven moment hadden ze een heel diep hol gegraven. Drie kinderen van rond de zeven zaten onder de grond, dat was levensgevaarlijk! Die heb ik er maar gauw uitgehaald en het hol dichtgestampt.'*

Meram: *'Ik ben hier als kind in 1978 komen wonen met mijn ouders. Sindsdien 15 verschillende burens gehad. Dat is niet leuk. Voor dat we het huis kochten en gingen verbouwen ben ik bij de gemeente en de Leystromen geweest om te vragen wat de plannen waren met de buurt. In de buurt gingen wilde verhalen, ze zouden gaan slopen, er zouden hoge gebouwen komen. Van de gemeente heb ik niks gehoord. Leystromen zei de komende 10 jaar geen serieuze plannen te hebben. Ik wilde eigenlijk naar een nieuwbouwwijk maar vader wilde hier blijven. Ik ben de jongste van het gezin en als enige in de buurt gebleven. We hebben het huis aangepast en nu wonen mijn ouders bij ons in. Vroeger waren de Nederlandse gezinnen ook groot. We hadden veel kennissen in de buurt.'*

Atila: *'Ik ben opgegroeid op nummer twee. Woon hier al mijn hele leven. Toen ik ging werken vroeg mijn moeder bij Leystromen of er een huis vrij was voor mij (haha, ze wilde me weg hebben denk ik..) en zo ben ik in dezelfde straat terecht gekomen. Hartstikke fijn hier, aan een groen plein. Ik eet elke dag bij mijn ouders verderop in de straat.'*

In een 'logeerhuis' van Leystromen en gemeente woont een moeder met haar baby. Ze is heel blij met deze plek, waar ze tot rust komt en alle tijd heeft om aan haar situatie te werken. Ze geniet van de fijne groene buurt met alle voorzieningen die ze nodig heeft vlakbij.

Bewoners van het eerste uur ergeren zich aan de rotzooi in de wijk, ze kijken nauw naar de brandgangen, de voortuinen, gordijnen en schuttingen. Niet iedereen hecht daar evenveel waarde aan en zolang het niet tot echte overlast leidt, valt er voor de bewoners en de Leystromen niets anders te doen dan elkaar aan te spreken op achterstallig onderhoud, rotzooi in de tuin of brandgang. Sommige bewoners trekken zich dat aan en onderhouden de brandgang ook voor hun burens. Anderen ergeren zich rot en bellen Leystromen of gemeente met een klacht als het hen teveel wordt.

Speelgoed blijft op straat liggen, mensen parkeren hun auto's in de voortuin, *'Het is geen gezicht, maar als je er iets van zegt krijg je een grote mond'* horen we vaak.

Er woont een alcoholist in de buurt waar vaak politie aan de deur staat, bewoners die op straat zitten te blowen en drinken, dat is niet best voor het imago van de buurt.

Er zijn een aantal huisuitzettingen geweest. Dat is pijnlijk en vaak kan dat pas als er van diverse kanten klachten zijn of de woningcorporatie het zelf ziet en hoort. Soms duurt zo'n proces te lang. Een andere keer gaat het snel en vragen bewoners zich af of degene die overlast veroorzaakte wel voldoende ondersteund is door professionals. De woningcorporatie mag niet zomaar huurders weigeren en mag ook bij de toewijzing niet discrimineren.

Johan heeft veel te stellen gehad met een buurman die uiteindelijk uit huis is gezet. Het heeft alles bij elkaar heel lang geduurd met heel veel ellende er omheen voor alle betrokkenen.

'Ik hoop dat Leystromen lessen geleerd heeft uit hoe het hier is gegaan, zodat het in de toekomst anders gaat.'

Er zijn ook bewoners die graag gebruik maken van de kans die ze in deze wijk aangeboden krijgen, maar die het gevoel hebben dat zij maar niet van een slechte naam af komen.

De buurt zou liever zien dat er wél selectie plaatsvindt, omdat de buurt het gevoel heeft dat de verhoudingen wel heel erg scheef groeien, er in verhouding heel veel mensen in de buurt komen wonen die zich helemaal niets gelegen laten liggen aan de buurt en er een zootje van maken.

Leystromen maakte ooit de afspraak met de huurdersvereniging dat in woningen waar autochtone bewoners woonden weer autochtone bewoners zouden komen en dat bewoners van niet-Nederlandse komaf weer door allochtonen zouden kunnen worden vervangen. Maar deze afspraak is in de praktijk niet houdbaar gebleken. De woningcorporatie mag geen onderscheid maken.

Er kwamen ook bewoners in de buurt die elders voor overlast zorgden en hier een nieuwe kans kregen. Soms gaat dat goed, maar vaak ook niet. De leefstijlen lopen ver uiteen en dat leidt tot ergernissen. Buren die elkaar niet verstaan, letterlijk en figuurlijk.

Iedereen weet wel een adres waar te veel en te vaak mensen voor een kort bezoekje aan de deur komen, waar het licht de hele nacht brandt in de schuur, waar een man steeds zijn vrouw op straat zet en er geruziet wordt. De muren in de buurt zijn té dun om huiselijke twisten niet te horen.

Er komen heel wat hulporganisaties in de buurt om mensen met allerlei problemen te ondersteunen. Mensen van Leystromen verzochten dat een daadkrachtige aanpak vaak veel te lang op zich laat wachten. Er is gebrek aan menskracht bij de hulpinstanties. Is er eenmaal een zaak, dan gaat het doorverwijzen traag, heb je te maken met moeizame samenwerking tussen instanties en zo zijn problemen vaak al enorm opgelopen voordat je echt iets aan de situatie kunt doen.

Verschillende mensen opperen de mogelijkheid om een laagdrempelige ontmoetingsruimte in de buurt te hebben. Voor opgroeiende kinderen is er behoefte aan een 'hangplek'.

Wiltine: *'Een burendag organiseren zou een leuk idee zijn. Er was vroeger een buurtvereniging die van alles regelde, we deden overal aan mee. Met een paar mensen dingen organiseren. Bijvoorbeeld een opruimdag met koffie/thee op het einde of een BBQ. We hebben met een aantal mensen het hondenveld aangepakt na een oproep in de wijkkrant.'*

Astrid: *'Ontmoetingspunt maken. Voor een kopje koffie en eten voor een paar euro. Veel kinderen trekken weg. Misschien zou een buurtcoach een*

goed idee zijn en opschonen 1 x per jaar. Stop af en toe een brief in de bus met de vraag om de buurt schoon te houden.'

***Johan B.:** 'Ontmoetingsplekken in de buurt zijn er wel in de vorm van een frietkot, twee kroegen op de Julianastraat en het voetbalveld bij de hoek van Atalanta en de Mauritsweg. Een buurtcentrum zou voor sommige andere bewoners wellicht interessant zijn. Maar zoek maar een plek waar de bewoners zo'n buurtcentrum naast zich willen hebben?'*

Kort gezegd over Rijen Zuid

In de tijd van aalmoezenier Fritschy was de buurt heel actief. Ook later met de bewonersvereniging en het buurtkrantje waren de bewoners goed geïnformeerd. Rijen Zuid is niet de enige buurt waar dat allemaal veranderd is. De initiatiefnemers worden het moe, betrokken ambtenaren en medewerkers van de woningcorporatie veranderen van baan. Bewoners hebben zich de afgelopen jaren wat teruggetrokken, maar de contacten zijn er en wie we het vragen is bereid om mee te denken en mee te doen. De bewoners willen niet voor niets graag in de buurt blijven wonen. Dan gaat er blijkbaar ook iets goed. De tijd is rijp om een nieuwe impuls te geven aan initiatief in de buurt, met ruimte voor de diverse wensen en behoeften.

De woningen zijn aan onderhoud toe

In 1985 hebben bewoners die deelnamen aan de renovatie dubbelglas en (spouwmuur- en vloer-) isolatie gekregen. Inmiddels tocht het door de kozijnen en deuren, is het hang- en sluitwerk slecht. Er zitten scheuren in muren en plafonds en de gevels moeten gecontroleerd worden. De daken zijn niet geïsoleerd. De douchecel is in vele gevallen nog beneden. Voor sommigen is dat een probleem. En anderen vinden het juist fijn. Er is veel vocht in de woningen, vooral boven. De energielasten zijn hoog. Daarnaast zijn de huizen erg gehorig.

Kevin: *‘We kunnen door de muren met de buren praten’*

Abdo: *‘De huizen zijn koud en niet geïsoleerd, we slapen ‘s winters met extra dekens. De lekkages bij het raam zijn niet goed gerepareerd.’*

Mahmout: *‘Het is een heel fijne wijk, de kinderen kunnen zo naar buiten en het is heel overzichtelijk. Het grootste probleem is eigenlijk het vocht in de huizen. Buren zijn om die reden vertrokken.’*

Mensen die zelf heel handig zijn, hebben hun huis prima in orde. Hebben zelf de zolder geïsoleerd, de keuken vervangen, een aanbouw gezet. Sommigen hebben nog de gaskachel en de fijne openslaande deuren.

Er zijn eigenlijk maar twee soorten huizen in de buurt, die met de ‘rode’ en die met de ‘blauwe’ dakpannen. De zogenaamde officierswoningen zoals op de Saksen Weimarstraat en Julianastraat zijn een stuk ruimer dan de kleine woningen van de manschappen zoals op het Willem I plein en Karel Doormanstraat.

Iedereen begrijpt dat er iets gedaan moet worden om de huizen klaar te maken voor de toekomst. Duurzaamheid staat boven aan het wensenlijstje. Niet alle bewoners doen mee aan het aangeboden onderhoudscontract.

De bewoners die dat wel hebben zijn er tevreden over. Leystromen komt meestal snel en lost de problemen op. Anderen vinden dat Leystromen verantwoordelijk is voor het achterstallig onderhoud.

Ad: *'We hebben nooit meegedaan aan het onderhoudscontract, de huizen zijn allang afbetaald en we doen alles wat moet gebeuren zelf.'*

Vraag mensen wat ze zouden doen als zij het voor het zeggen hebben, dan zeggen ze dat ze in principe niet uit de buurt weg willen. Ze wonen er naar hun zin, zijn blij met de locatie en de ruimte in de buurt, het groen. De grote tuinen zijn een pré. De huizen zijn klein, maar dat nemen mensen op de koop toe, ze wonen ook goedkoop en zijn bang dat een renovatie of nieuwbouw tot huurverhogingen gaat leiden.

Anderen opperen dat het goed zou zijn om ouderenwoningen in de wijk te hebben, gelijkvloers appartementen, waar je zelfstandig goed kunt blijven wonen als je ouder wordt.

Corrie: *'Ik heb me eens ingeschreven voor een ouderenwoning, maar nu hoeft het voor mij niet meer. Ik ben 84 en wil nu helemaal niet meer verhuizen of naar een tijdelijke woning. Mijn bed staat in de woonkamer, het gaat allemaal net met de rolstoel en rollator.'*

Cees: *'Je zou de huizen als starterswoningen kunnen aanbieden, leuk voor jonge mensen om op te knappen.'*

Stefan: *'Vocht in deze huizen is echt een groot probleem. Enkel glas boven, het dak. Je zou de buurt willen behouden om haar verleden en om de mooie groene buitenruimte. De structuur zou je in tact moeten houden, met de karakteristieke bouw. Die geschiedenis maakt de wijk interessant. De oude officierswoningen zijn prima voor een gezin. Waarschijnlijk gaat de wijk snel verjongen. Veel ouderen zullen naar seniorenwoningen willen, daar kun je op inspelen. Huizen verkopen aan starters, investeren in duurzaamheid van de woningen, dat is echt nodig. Als de huizen verduurzaamd worden zou ik graag kopen!'*

Sommigen zeggen: een deel van de wijk slopen en nieuwbouw plaatsen zou goed zijn voor de buurt, maar juist de mensen met de ruime percelen en grote tuinen zijn bang dat ze nooit meer iets krijgen wat vergelijkbaar is met waar ze nu zitten. Een mooie voor- en achtertuin, een grote schuur of garage in de tuin, ruimte er omheen én een lage huur...

Atila: *'Isolatie, woningen zouden energie-neutraal moeten zijn, van het gas af en dan zonneboilers. Airco in huis zou ook wel fijn zijn met de hete zomers. Ze zijn eigenlijk te oud om te vernieuwen. Ik denk dat sloop en nieuwbouw nodig is. Ik heb daar geen problemen mee. Dan kun je ook meteen zorgen voor vloerverwarming, zonnepanelen, eigen energie opwekken.'*

Meram: *'Mijn mening? Ik heb het liefst dat Leystromen ons huis koopt. Dan alles platgooien en dan wil ik een nieuwbouwwoning kopen.'*

Onay: *'Van mij mogen ze het slopen en nieuwbouw neerzetten mét een zolder. Dan zou ik ook willen kopen.'*

Inge: *'Ik denk dat de mogelijkheid tot kopen voor de jongere mensen hier echt een pluspunt kan zijn en zo ook voor de buurt in het algemeen. Ze blijven dan langer zitten en maken meer van de buurt.'*

Willem: *'Ik wil geen nieuwbouw, laat ze liever de huidige woningen opknappen en energiezuinig maken.'*

Piet: *'Deze huizen hoeven helemaal niet gesloopt te worden, gewoon goed onderhoud en dan kunnen ze er weer tegen.'*

Sommige bewoners zijn oud, hebben speciale zorg of een grote verzameling. Aanbouwen, schuren vol met spullen. Het is logisch dat mensen op zien tegen grote plannen met de buurt.

Het is een wijk waar veel mensen rond het minimum leven. Voor hen is een huurverhoging van € 50,- al heel veel geld. Daarom doen ook veel mensen niet mee aan renovaties.

Imago van de buurt

Zoals al gezegd heeft Rijen Zuid geen best imago. Klein Ankara wordt het genoemd, andere bewoners in Rijen vinden Rijen Zuid geen aantrekkelijke buurt. Als de wijk aangepakt gaat worden willen de bewoners graag dat er ook iets aan het imago van de buurt wordt gedaan. De slechte naam is niet terecht.

Brenda: 'Ik wil hier blijven wonen, liefst in een groter huis. Als er groot onderhoud komt, moet er ook aandacht zijn voor het imago van de buurt. We zijn een vergeten buurt.'

Kort gezegd over Leystromen

Bewoners willen heel graag meer ruimte in huis, de keuken open of een aanbouw. De duurzaamheid van de woningen en het binnenklimaat verbeteren. De bewoners zijn heel blij met hun grote tuinen en lage woonlasten, dat willen ze graag zo houden.

Er is animo in de buurt om de huizen te kopen. Wellicht een goed idee om zo jonge bewoners met een grote verbondenheid met de buurt te behouden. Bewoners snappen dat Leystromen een afweging moet maken of het rendabel is om de woningen een grote opknapbeurt te geven, maar ze zien wel op tegen de rommel, eventueel tijdelijk verhuizen en zijn bang voor huurverhoging. Met een opknapbeurt zou er ook meteen iets aan het negatieve imago van de buurt gedaan kunnen worden.

Relatie met Leystromen

Als de bewoners het over één ding eens zijn dan is het wel dat het hoog tijd wordt dat Leystromen duidelijk maakt wat ze van plan is met de buurt en wanneer! Rijen Zuid bewoners vergelijken de buurt met andere buurten van Leystromen in de gemeente en zien dat die al eerder werden opgeknapt. Wordt Rijen Zuid vergeten? Over het oplossen van kleine mankementen is men heel tevreden. Leystromen komt meestal snel.

Ton: *'De woningen zijn prima, ik heb nooit klachten. Als er iets is, bel ik de Leystromen en die komen altijd heel snel.'*

Mahmout: *'Ik heb wel eens zes maanden moeten wachten op antwoord, maar toen kreeg ik netjes excuus aangeboden. Meestal komen ze wel snel.'*

Wat betreft het groot onderhoud aan de woningen zijn de bewoners het vertrouwen in Leystromen aan het verliezen. Er is de afgelopen jaren regelmatig beloofd onderhoud aan te pakken, maar dan werd het weer stil en kwam er niets. Bewoners vinden dat er met twee maten wordt gemeten. De een krijgt wel een nieuwe schutting, keuken, verplaatsing badkamer naar boven en de ander niet. Het is de bewoners niet duidelijk waar dat onderscheid vandaan komt.

Johan: *'Ik doe niet mee aan groot onderhoud. Elke spijker die Leystromen in de muur slaat kost me weer een tientje huurverhoging.'*

Olaf: *'Bij de vorige renovatie zou alles grondig worden aangepakt. Maar het geld was halverwege op. Toen moesten we van alles zelf betalen... De mannen die de schoorstenen kwamen doen maakten het dak kapot, ik heb ze eruit gezet. De vloer van de douche heb ik zelf opnieuw gedaan, problemen werden niet goed aangepakt'*

Brenda: *'Ik vroeg of de badkamer boven kon en de wasmachineaansluiting beneden. Iedereen kreeg dat behalve ik.'*

Wiltine: *'Het contact met Leystromen is moeizamer geworden. De terugkoppeling gaat niet goed.'*

Elsbeth: *'Als ik Leystromen mag adviseren: klachten meteen aanpakken en neem degene die klaagt serieus.'*

Sommige bewoners vinden dat Leystromen bewoners wel wat meer zou mogen aanspreken op de verwaarloosde tuinen voor en achter, het onderhoud van de schuttingen bijvoorbeeld.

Johan B.: *'Er zijn zat lelijke tuinen in de straat, maar behalve dat deze ook vaak bij de koophuizen voorkomen, is het ook wel erg betuttelend om actief bewoners hierover aan te spreken. Men dient vrij te zijn hoe men het eigen huis inricht en daar hoort het inrichten van de tuin ook bij. Anders is het als het een gevaar vormt voor de openbare ruimte, zoals volgegroeide brandgangen of schuttingen die om dreigen te vallen.'*

De bewoners vinden ook dat gemeente en Leystromen verzuimen te reageren op klachten van omwonenden over gevaarlijke of overlast situaties. Ze komen kijken, maar wijzen naar elkaar en dan gebeurt er niets, of de mensen die een klacht indienen horen daar niets van terug. Brandgevaarlijke schoorsteenafvoeren, opslag in de brandgangen, overstromende rioleringen op de achterplaats, auto's die er al een jaar staan. Dat is de buurt meer dan beu. De bewoners willen dat het gewoon opgelost wordt en kunnen een dergelijk probleem niet op eigen houtje verhelpen.

Bewoners maken zich kwaad over de manier waarop woningen opgeleverd moeten worden bij vertrek. Soms hebben mensen goede schuttingen geplaatst, een uitbouw gemaakt, de tuin mooi betegeld en dan moet alles weggehaald worden voordat de nieuwe bewoner komt. Vanuit het oogpunt van duurzaamheid zou het een goed idee zijn om nieuwe bewoners de optie te geven zaken over te nemen. Het lag ook aan de controleur van Leystromen, horen we van verschillende kanten.

Cees: *'Mijn buurman heeft geen geld voor schuttingen en de tuin, dus die ziet er nu niet uit. Een open zandvlakte. En dat terwijl de vorige bewoner de inrichting van de tuin zo over had willen dragen. In andere gevallen kunnen*

mensen niet weg, omdat ze dan veel kosten moeten maken om alles af te breken, terwijl het nog goed is. Dat is toch krom?’

Er zijn verschillende regelingen geweest met huurders, sommige zelf aangebrachte voorzieningen werden wel of niet goedgekeurd, sommigen konden wel meteen een huis kopen, anderen niet. Zaken die inmiddels moeilijk uit te leggen zijn.

Kort gezegd over de woningen

Individuele bewoners zijn over het algemeen tevreden over de kleinere klussen in huis door Leystromen. Dat gaat meestal snel. Maar bewoners roepen om groot onderhoud, vooral waar het gaat om kozijnen, dubbel glas en isolatie. Ook als het gaat om algemene thema's over de buurt en buitenruimte, voelen zij zich niet gehoord. Het ontbreekt aan een bewonerscommissie en goede communicatie met de buurt.

De buitenruimte, relatie met gemeente

Verkeer en parkeren

Parkeerplaatsen genoeg in de buurt, alleen niet altijd precies voor de deur. Daar waar drukte is met parkeren pleiten bewoners voor schuine insteekvakken, indien nodig zelfs ten koste van een klein stukje van de groenstroken of een stuk van de voortuinen. 'Die worden toch niet bijgehouden, dus dat zou misschien een oplossing zijn?

Buurtbewoners zouden graag willen dat duidelijk aangegeven wordt wat wel en waar niet mag. Mensen gaan nu op de stoep staan, in de voortuin, dat is anderen een doorn in het oog.

Er wordt niet veel geklaagd over verkeer, sommigen alleen over optrekkende auto's die soms flink gas geven in de bochten of de rechte stukken.

Een drempel verderop in de straat zou kunnen helpen? Ook scooters kunnen soms ineens de stoep op schieten. Er zijn in de Karel Doormanstraat hekjes geplaatst om dat te voorkomen, daar zijn de ouders van spelende kinderen blij mee.

Brandgangen, een pijnpunt

De brandgangen komen vaak terug in de gesprekken. Op veel plaatsen zien ze er goed uit, maar er zijn een aantal overlast veroorzakende plekken met rotzooi en hondenpoep. De brandgangen zijn zo breed, ze worden gebruikt als een parallel stratensysteem, als korte route met de hond naar de uitlaatplaats bijvoorbeeld. Maar de brandgangen worden niet door de gemeente bijgehouden en er is geen zicht op. Dat maakt dat bewoners de brandgangen als onveilig en vervuild ervaren.

De gemeente doet de kant van Atalanta wel, maar brandgangen zijn eigenlijk verantwoordelijkheid van de bewoners. Bewoners hebben het gevoel dat er met verschillende maten wordt gemeten.

Er zijn nogal wat bewoners die de brandgang van hun eigen huis en het stuk van de aangrenzende woningen schoon houden.

***Ton:** ‘Dan ben ik toch bezig, ik doe het graag, ik heb zelf tien jaar in de plantsoendienst gewerkt.’*

Afval

Bewoners ergeren zich aan het afval bij de kledingcontainer. De container voor restafval op het Frederikplein blijft netjes. We horen wel van bewoners dat ze de kosten voor het restafval erg hoog vinden, je betaalt €3,00 voor een 60 l. zak. Er zijn mensen die het afval in de tuin verzamelen of het in de tuin verbranden.

Groen

Het groen en onderhoud van de buitenruimte zien we zelf, daar wordt wel heel weinig aan gedaan. De speeltuintjes staan er treurig bij, het onkruid groeit overal, er is veel wortelopdruk en het snoeiwerk in het bos is wel heel wild achtergelaten. Je kunt er nu helemaal niet meer door. Er is een voetbalveld bij de Mauritsweg, daar wordt wel gebruik van gemaakt.

***Kelly:** ‘De speeltuinen moeten opgeknapt worden, de toestellen passen niet meer bij de huidige groep kinderen in de wijk. Het is vervuild en er ligt glas. Dat zou een leuk project zijn om samen met de buurt te doen.’*

***Wiltine:** ‘Mijn stiefzoon is al wat groter, maar gaat hier niet echt buitenspelen. Het zou tof zijn als er voor de iets oudere jeugd een lekkere hang- en speelplek is. Misschien achter het pand van de Leystromen? Als je dat openmaakt en meer bij de buurt betreft zou het ook veiliger kunnen worden. Nu wordt er 's avonds gedeald en is er geen zicht op.’*

In de Saksen Weimarstraat zijn de bewoners ook blij met het groen.

***Carla:** ‘Ik zou zo mee willen werken aan het groenonderhoud. Is echt iets moois van te maken.’*



Kunst in de achtergang



Willem I plein



Rommel in de achtergang

Bij Corrie komt zoon Corné binnen. Hij werkt bij de groenvoorziening van de Gemeente Gilze-Rijen: *‘Het zou toch helemaal mooi zijn als de gemeente samen met de woningcorporatie en bewoners de wijk eens aanpakt en schoonmaakt? Het is allemaal al eens geprobeerd. Schoffelcontracten, met in ruil geld voor een buurt BBQ. Destijds lukte het niet, misschien nu wel?’*

Atila: *‘Ik zou graag een gezamenlijke hovenier aannemen om iets voor de tuin te doen. Dat ik een tuin kan krijgen waar ik niet veel aan hoef te doen. Daar wil ik best voor betalen. Ook voor een nieuwe tuinmuur.’*

Honden

Er zijn opvallend veel honden in de wijk. Niet gek, want je woont vlakbij het bos en hebt de ruimte. Zoals eerder gezegd nemen hondenbezitters langs de brandgang de korte route naar het bos of uitlaatgebied. Alleen, de hond houdt het vaak niet tot op de bestemming en poept alvast in de brandgang. Het blijft liggen, de baasjes ruimen het niet op, de gemeente wijst naar Leystromen en Leystromen naar de bewoners voor het onderhoud van de gangen.

Een aantal bewoners heeft gezamenlijk het initiatief genomen om een hondenlosloopterrein te realiseren op het voormalig sportveld. Dat was een enthousiaste groep en zij gingen ervoor. Helaas is het een paar keer mis gegaan met honden van bewoners die andere honden aanvielen. Sommige mensen weten dat en mijden het veld. Anderen gaan alleen als er niemand anders is of kijken eerst welke honden er zijn.

Carla: *‘Wij vonden het hondenlosloopveld niet zo’n goed idee. Er is niet echt goed naar gekeken of dat nou wel een goed idee was. Je hebt het bos hier toch naast de deur? Nu komt iedereen al met zijn hond loslopend naar het veldje, dan word je raar aangekeken als je je hond aan de lijn hebt.’*

Wiltine: *‘Ik ben hier op mijn zestiende komen wonen. Mijn ouders en mijn broer wonen er ook nog. Aanvankelijk woonde ik alleen in dit huis, later is mijn vriend bij me ingetrokken en om het weekend zijn zoon. Ik ken nog veel mensen van vroeger en ken ook veel mensen in de buurt via de honden. Het nieuwe losloopveld is een fijne plek, heb ik nog nooit problemen gehad. Maar als ik de tijd heb loop ik liever in het bos.’*

Kelly: *'Ik heb pitbulls, heel lief voor mensen, maar niet zo voor honden. Daarom zijn ze altijd aangelijknd.'*

Bewoners opperen dat het een goed idee zou zijn om poepzakjes en vuilnisbakken te plaatsen bij de hondenroutes. Misschien ook een wandelroute aanduiden, zodat mensen niet door de brandgangen lopen.

Veiligheid

Bewoners voelen zich opvallend veilig in de buurt. Ook 's avonds. Ze weten ook wel waar je dan beter niet moet zijn: in de donkere brandgangen of langs de verlaten terreinen, waar totaal geen zicht op is. Achter het kantoor van Leystromen is 's avonds een onveilig stuk, daar wordt gedeald. Een veel gehoorde oplossing: *'Geef dat terrein terug aan de wijk, verlicht het, zorg dat er zicht op is. Nu vraag je om problemen daar.'*

De wijkagent is bij de bewoners die we spreken niet bekend. De buurt zou graag regelmatig contact hebben.

Abdo: *'We hebben heel fijne burens. Verder ben ik vooral hier binnen. Onze kinderen spelen niet veel buiten en ik bemoei me niet met wat er voor op straat gebeurt. De kinderen vragen zich wel af waarom er zo vaak politie in de straat komt, daar worden ze bang van.'*

Tonnie komt binnen bij haar moeder. Zij en haar broers helpen hun moeder dagelijks: *'Er werd steeds 's avonds aangebeld bij mijn moeder. Verderop in de buurt woont een prostituee. Dus ik zeg tegen mijn moeder had maar opengedaan, dan was het meteen over geweest.'*

Kort gezegd over de buitenruimte en gemeente

Bewoners vragen allemaal om meer toezicht op de wijk en een snelle aanpak van de hotspots. Zoals de troep en hondenpoep in de brandgangen. Verlichting zou ze veiliger maken. De bewoners ergeren zich aan het gebrek aan groen onderhoud, zowel door bewoners en gemeente. Afval is een probleem, vooral bij de kledingcontainer.

Conclusies

Aan de slag!

De buurt heeft geen best imago in de rest van Rijen, maar de bewoners zelf zijn beslist milder over de buurt. Alles afwegende wonen ze er erg naar hun zin en willen ze het liefst blijven. De bewoners hebben de indruk dat de gemeente en Leystromen de buurt links hebben laten liggen

Op het eerste gezicht een heel vriendelijk groen buurtje, maar wie net iets langer kijkt, ziet dat de huizen snakken naar een opknapbeurt, dat het groen en speelterreinen verwilderen. Niet zo heel vreemd dat de bewoners hun eigen voor- en achtertuinen ook maar laten.

Er zijn in de afgelopen jaren heel wat geruchten geweest over sloop, renovatie, hoogbouw en aanpak van overlast. Naar de zin van de bewoners is er teveel beloofd, zijn er teveel rapporten geschreven en wordt het hoog tijd voor actie.

De buurtbewoners zijn duidelijk in hun conclusie: Er moet echt wat gebeuren. Niet langer dralen. Hak knopen door, hoe pijnlijk soms ook, communiceer helder, ben duidelijk, doe wat je zegt en ga aan de slag! Zorg in de eerste plaats dat de basis in orde is, de buurt weer schoon, heel en veilig!

Aanbevelingen

Betrokkenheid vergroten

Betrek de bewoners daar vanaf de start bij, zorg dat zij weer serieus genomen worden, niet alleen nu, nu de woningcorporatie en gemeente plannen hebben met de buurt, maar houd die samenwerking ook vast in de toekomst. Maak gebruik van de aanwezige kennis in de buurt, van de eigen communicatie en informeer helder en duidelijk over de redenen waarom zaken wel of niet worden opgepakt.

De buurt als geheel aanpakken

De bewoners willen dan wel graag een algemene aanpak: niet alleen de huizen maar de buurt als geheel moet opgeknapt worden. En daarbij moet het dan niet alleen om de huizen en de straten gaan, maar ook over de sociale contacten in de buurt, over werk en inkomen, veiligheid en meedoen in de samenleving. Het zou zo mooi zijn als het imago van de buurt positief omgebogen kan worden.

Goede begeleiding en ondersteuning waar nodig

Rijen Zuid is een diverse buurt, er is namelijk altijd veel import geweest. Eerst van militairen, later migranten, mensen in probleemsituaties en de laatste jaren vluchtelingen uit diverse landen. Daar is de buurt helemaal niet op tegen, maar zorg ook dan ook voor goede begeleiding en ondersteuning waar nodig. Gezamenlijke aanpak, snelle, korte en duidelijke trajecten, korte lijnen met de hulpverlening, dat zou de boel al heel veel gemakkelijker maken. En zorg dat er niet met twee maten gemeten wordt.

Stimuleer onderlinge ontmoetingen

Onbekend maakt onbemind. Het zou al heel veel schelen als bewoners elkaar ontmoeten en er contact is tussen de diverse bewonersgroepen. Daar zijn diverse ideeën voor geopperd door de bewoners.

Zet in op de positieve energie en pak negatieve zaken aan

Boor die energie weer aan en zorg dat de bewoners weer vertrouwen krijgen in de aanpak en samenwerking van Leystromen en Gemeente. Hanteer overal dezelfde regels, maar ben daarin niet star. Pak de negatieve zaken in de buurt aan en ga bouwen op de positieve energie. Kijk eens bij het stukje nieuwbouw in de Karel Doormanstraat, de eigenaar hecht er veel belang aan dat het er goed uitziet en helpt zelf mee. Dat kunnen Leystromen en gemeente ook, goed voorbeeld doet goed volgen!

Op korte termijn

Houd het contact vast

Maak gebruik van het hernieuwde contact met de buurt dat nu gelegd is om opnieuw te bouwen aan een structureel overleg met de buurt. Misschien een goed idee om in de hele planning- en uitvoeringsfase van het project een ontmoetingspunt in de buurt open te houden waar mensen zich op gezette tijden welkom voelen, voor inloop, informatie een (wekelijks) spreekuur voor vragen en ideeën.

Inventariseer de mankementen per woning

Neem de tijd om in de woningen te kijken naar de mankementen om zo een reële inschatting te kunnen maken van de staat van de woningen en mogelijke bouwkundige aanpassingen.

Ga meteen aan de slag

Laat het niet bij praten, maar combineer dat direct met acties. Ga met buurtbewoners de buurt in en kijk samen op straat naar concrete actiepunten per straat die ook werkelijk opgelost kunnen worden. Waardeer en ondersteun zoveel mogelijk de ideeën die vanuit de bewoners komen. Organiseer gezamenlijke acties om de buurt schoon te maken en op te knappen met bewoners, Leystromen en gemeente.

Zorg voor open en eerlijke communicatie

Draai niet om de zaken heen, ben duidelijk naar de bewoners over de plannen en de planning.

Kortom

Draagvlak voor de plannen in de buurt en het versterken van de eigen kracht van de bewoners zijn de belangrijkste pilaren om de samenwerking met Leystromen en gemeente te versterken en het imago van de militaire wijk weer positief om te buigen, er is energie genoeg!

Verantwoording

Om te horen wat de bewoners van de militaire wijk vinden van hun buurt en welke ideeën zij hebben voor de toekomst, gebruikte Leystromen een leegstaande woning op het Willem I plein als inloopwoning. Tussen 15 en 30 april konden bewoners er terecht met al hun vragen, ideeën en meningen. Ruim 20 bewoners maakten daar gebruik van. Alles werd genoteerd en meegenomen in dit verslag. Liesbeth en An van B-in motion hebben in dezelfde twee weken in april 38 gesprekken gevoerd met 53 bewoners in de buurt. Daarbij spraken we kriskras door de wijk in alle straten bewoners. Overal werden we warm onthaald en deden de bewoners spontaan hun verhaal.

Voordat we aan de interviews begonnen, namen we alle beschikbare informatie over Rijen Zuid door, spraken we met medewerkers van Leystromen en Gemeente Gilze en Rijen. Heemkring Molenheide vertelde ons alles over de geschiedenis van de buurt. In 2018 is een wijkanalyse gemaakt door Gemeente Gilze en Rijen waarbij met name gekeken is naar de sociale en maatschappelijke thema's in de buurt. Er zijn toen 25 interviews aan huis gedaan. Voor dit bewonersadvies organiseerden de betrokkenen een bijeenkomst in het inloophuis waarbij 8 bewoners die vorig jaar geïnterviewd zijn een update gaven van hun mening. Ook die werden in het advies meegenomen.

Alles bij elkaar hebben we 85 bewoners gesproken voor dit bewonersadvies. Alle deelnemers aan de gesprekken ontvingen het concept rapport als eersten en hun opmerkingen zijn verwerkt in het definitief rapport. Zij gaven aan zich te herkennen in de beschrijving en de genoemde problemen.

Met dank aan

Huisbezoeken Mahmoud, Malak, Brenda, Elsbeth, Johan, Renée, Jan en Nettie, Theo en Astrid, Cynthia, Wiltine, Astrid, Gert, Debby en Kevin, Willem en Hennie, Cees, Willemijn, Piet, Anny en Christ, Mien en Piet, Saskia, Rob en Ton, Sija, Franky, Peter Jan, Jeroen, Ad, Bep, Carla en Edwin, Stefan en Johan, Olaf en Trudy, Ton, Abdo en Marah, Corrie, Corné, Tonnie, Jos, Amanda, Meram en Feride, Atila, Gerdi, Kelly. **Inloophuis** Alyssa, Gerry, Hennie, Ronald, René, Laura en René, Onay, Inge, Cora, Patty, Sjaak en anderen. Natuurlijk ook dank aan de buurtbewoners die in 2018 gesproken zijn en van wie wij de geanonimiseerde gegevens mochten inzien. Heemkring Molenheide, Kees Tijs en Leystromen.

Colofon

Interviews en tekst B-in motion (An van Dixhoorn, Liesbeth van Well)

Opracht Leystromen, Kees Klerks, Susan van de Sanden **Vormgeving** deOntwerpers.nl (Marjet van Hartskamp, Peggy Theeuwen) **Historische foto's** dank aan Gert Jansen en Heemkring Molenheide **Oplage** 250 stuks / Juni 2019



't Hoekske 1970



Basisschool de Spie 1987



Kerstdorp Bethlehem 1960

Rijen Zuid,
voorwaarts
mars!
Rijen Zuid,
voorwaarts
mars!
Rijen Zuid,
voorwaarts
mars!
Rijen Zuid,
voorwaarts
mars!
Rijen Zuid,
voorwaarts
mars!
Rijen Zuid,
voorwaarts
mars!